

Nedenstående artikel er bragt første gang i Dansk Militærhistorisk Køretøjs-Forenings blad nr. 70 – APRIL – 2007.

Faun – en kampvognstransporter der ikke kom til Danmark

Af Henrik Teller

Indledning

Omkring 1960 var status på området for kampvognstransportere i den danske hær en beholdning på 2 stk. Scammell TMRU 30 (Fig. 1) og 28 stk. Diamond T 980/981 (Fig. 2). Førstnævnte var indkøbt kort efter 2.

verdenskrigs ophør sammen med det øvrige engelske motor-materiel, der blev anvendt under genopbygningen af hæren. Diamond T kampvognstransporterne var leveret som en del af våbenhjælpen i perioden fra 1951 til 1955.

Scammell TRMU30, der i parentes bemærket var konstrueret til en maksimal belastning på 30 ton, var primært blevet anvendt til transport af M4A3 Sherman og M24 Chaffee.

Fig. 1

De blev dog også brugt i forbindelse med leverancen af Centurion kampvognene i 1953, der med sine knap 50 ton må have belastet vogntoget til sit yderste.

Diamond T blev anvendt til transport af alle typer panser, enten med en 45 tons Rogers M9 trailer eller en 55 tons Blumhardt trailer, sidstnævnte bl.a. i forbindelse med transport af Centurion kampvognene.

Fig. 2

I 1918 blev firmaet reorganiseret som Fahrzeugfabriken Ansbach und Nürnberg (FAUN), og i 1920 skiftede firmaet navn til FAUN Werke AG. I 1928 blev den første mobilkran lanceret, og i 1937 den første 3-akslede lastvogn med en nyttelast på 7,5 tons.

At Scammell vognene har været godt brugt i 1960 kan der næppe være tvivl om, og selv om Diamond T vognene var leveret i perioden 1951 til 1955, var de fremstillet under 2. verdenskrig og havde dermed også nogle år på bagen. Som konsekvens heraf begyndte man at se sig om efter en afløser for begge typer. Blikket blev vendt mod Vesttyskland og Faun fabrikken.

Faun var blevet grundlagt i 1845 som et bronzestøberi. Produktlinien udviklede sig via hestetrukne og dampdrevne brandsprøjter til lastvogne leveret til det tyske luftvåben (Luftwaffe) i 1914.

I 1943 blev fabrikken ødelagt af de allierede, og genopbygning af fabrikken blev iværksat. I 1949 blev de første efterkrigsmodeller præsenteret, og i 1950'erne deltog FAUN i genopbygningen af de vesttyske væbnede styrker (Bundeswehr), hvor man sammen med Kaeble og Büssing leverede lastvogne i den tunge ende af skalaen. Desuden leverede Faun lastvogne til de allierede besættelsesstyrker.

Op gennem 1960'erne til og med 1980'erne udviklede firmaet mobilkraner, trækkere til sættevogne, renovationsvogne etc. Firmaet leverede blandt andet SLT 50-2 "Elefant" og SLT-56 "Franziska" kampvognstransporterne til Bundeswehr.

I midten af 1980'erne kastede man sig over udvikling og produktion af terrængående mobilkraner, og fra 1985 og frem til 1990 blev der lanceret kraneer med en løfteevne på op til 50 tons.

I 1990 opkøbtes firmaet af japanske Tadano Ltd., og udviklingen med vægten på mobilkraneer fortsatte.

Kombattanterne

To forskellige sættevognstraktorer var inde i billedet; nemlig L912 VSA (Fig. 3) og L1212/45 VSA (Fig. 4.).

Begge typer var 3-akslede med træk på alle aksler, og begge indført i Bundeswehr; førstnævnte som en midlertidig løsning (35 stk. leveret) indtil fremkomsten af L1212/45 VSA (208 stk. leveret). De tekniske specifikationer var som følger:

Fig. 3

Faun L912 VSA

Længde: 7.74 m.

Bredde: 2.90 m.

Højde: 3.05 m.

Totalvægt: 42.600 kg.

Motor: V12-cylindret, Klöckner-Humboldt-Deutz type BF 12L614, 15.966 cm³, luftkølet.

Hestekræfter: 300 ved 2.300 o/m.

Gearkasse: 6-trins, ZF type AK6-75-3.

Reduktionsgearkasse: 2-trins, ZF type VG 801.

El-system: 24 volt, minus til stel.

Bremser: Trykluft.

Dæk: 14.00 – 24.

Vadeevne:

uden forberedelse: -

med forberedelse: -

Brændstof: Diesel.

Tankindhold: 2 x 200 liter.

Rækkevidde: -.

Yderligere: Monteret med et dobbelt 20 tons ITAG spil bag førerhuset. Spærredifferentiale i alle aksler. Plads til 8 mand i førerhuset. Servostyring.

Fig. 4

Faun L1212/45 VSA

Længde: 7.83 m.

Bredde: 2.90 m.

Højde: 3.04 m.

Totalvægt: 44.000 kg.

Motor: V12-cylindret, Klöckner-Humboldt-Deutz type BF 12L714N, 19.000 cm³, luftkølet, KKK turboladere.

Hestekræfter: 340 ved 2.300 o/m.

Gearkasse: 6-trins, ZF type AK6-75-3.

Reduktionsgearkasse: 2-trins, ZF type VG 800.

El-system: 24 volt, minus til stel.

Bremser: Trykluft.

Dæk: 14.00 – 24.

Vadeevne:

uden forberedelse: 0.9 m.

med forberedelse: -

Brændstof: Diesel.

Tankindhold: 2 x 200 liter.

Rækkevidde: 250 km.

Yderligere: Monteret med et dobbelt 20 tons ITAG spil bag førerhuset. Pneumatisk motorbremse og servostyring. Motor forsynet med olie køler. Førerhuset, der rummede 4 mand, var forsynet med en Webasto kabinevarmer.

Tidligt i forløbet har Fauns type L908/45A tilsyneladende også været inde i billedet, idet der i arkivmaterialet ligger en trækraftberegning for denne model. L908/45A var beregnet som traktor for en blokvogn, og ville i givet fald kunne have afløst Diamond T 981 uden indkøb af bloksættevogne.

Faun var på daværende tidspunkt repræsenteret i Danmark gennem A. Edm. Hansen, der var et såkaldt Ingeniør- og Handelsfirma beliggende i København. Blumhardt var repræsenteret via Ole H. Ferlov, ligeledes København.

Som bloksættevogn havde man udvalgt sig model TLS-50 type A (Fig. 5) fra firmaet C. Blumhardt (i dag CBV Blumhardt Fahrzeuge GmbH & Co. KG) i Wuppertal. Firmaet har i stor stil leveret karosser, påhængsvogne samt blok- og sættevogne til Bundeswehr.

Fig. 5

Afprøvning

I maj og juni måned 1962 var en Faun L912 VSA med tilhørende Blumhardt TLS-50 bloksættevogn til afprøvning i Danmark (Fig. 6, 7 & 8). På billedet fig. 6 er bagpå noteret "Afprøvning i Nymindesgab". Under denne afprøvning testede man blandt andet op- og nedkørsel på blokvognen med Centurion kampvogn samt bjergning af M10 panserjager i terræn ved hjælp af traktorens spil.

Fig. 6

Ligeledes i juni måned 1962 var 2. Bjergningskompagni fra Jyske Dragonregiment blevet pålagt at afholde forsøg med "FAUN TRAKTOR med 50 t sættevogn (tysk)". Kompagniet fremsendte 20. juni 1962 en skrivelse med tidsplan for forsøget til Hærkommandoen, Den Motortekniske Afdeling ved Forsvarets Krigsmateriel Forvaltning, Vestre Landsdelskommando, Landsdelstransportofficeren, Jyske Trænregiment og 5. Trænafdeling.

Af tidsplanen fremgik det, at der ville blive afholdt "terrainkørsel" i øvelsesterrænet ved Dragonkasernen 25. juni og "Vejkørsel i vanskeligt terrain" ved Bredsten Kirke 26. juni.

Det fremgår også, at "Forsøgene gennemføres med 2 køretøjer ført af danske motorvognsførere; "FAUN TRAKTOR + 50 t SÆTTEVOGN (tysk)" samt "12 t TRAKTOR (DIAMOND) + 55 t PÅHÆNGSVOGN (tysk), begge med læs (Centurion kampvogn)".

Der ville være personel tilstede fra den vesttyske hær (VERSUCHSCENTER TRIER), der kunne svare på spørgsmål vedrørende Bundeswehrs erfaringer med vogntogene.

Desværre foreligger der ingen testrapporter i arkivet, så om kun model L912 blev afprøvet vides ikke. Hvorfor man fravalgte Faun, og fortsatte sin søgen efter en kampvognstransporter, må af samme grund stå hen i det uvisse.

Fig. 7

Fig. 8

Afgørelsen

Det blev dog Magirus-Deutz der gik af med sejren, idet Hærens Materielkommando i 1971 indkøbte 270D34AS traktoren (Fig. 9) til afløsning af den aldrende Diamond T 980/981. På dette tidspunkt havde de 2 Scammells formodentlig været på pension et stykke tid. Sammen med traktoren blev der indkøbt en 55 T DAF/DAPA YTS 10050D bloksættevogn.

Der blev i alt anskaffet 14 vogntog, der blev udleveret med 10 stk. til Jyske Trænregiment og 4 stk. til Sjællandske Trænregiment i perioden oktober til december 1971.

Fig. 9

Den primære opgave var transport af vogne af Centurion-familien, men kampvognstransporten kunne også fremføre de fleste af de daværende bæltekøretøjer såsom M41, M578, M109 og M113 samt senere Leopard 1.

Typen blev suppleret af og senere afløst af MAN 40.400 DFT (Fig. 10) startende omkring 1982.

Fig. 10

Kilder:

1. Diverse skrivelser etc. fra Hærens Materielkommando.
2. "Die Panzertransporter der Bundeswehr 1956 - heute", Jochen Vollert, Tankograd Publishing, 2003.
3. "Deutsche Militärfahrzeuge Bundeswehr und NVA", Lutz-Reiner Gau, Jürgen Plate & Jörg Siebert, Motorbuch Verlag, 2001.
4. Hjemmesiden "Danish Army Vehicles Homepage" (www.armyvehicles.dk).
5. Hjemmesiden "Panzerbaer" (www.panzerbaer.de)
6. Tadano-Faun (www.tadanofaun.de)

Billeder:

- Verner Rasmussen: Fig. 1
Henrik Juul-Lauritzen: Fig. 2.
Hærens Materielkommando: Fig. 3 til 9.
Eget arkiv: Fig. 10.